

Identifying the contextual factor affecting the social responsibilities of the general sports and youth departments of the country

Mohammad Yaser Yeke Khan¹, Kazem Chirag Birjandi^{*2}, Mohammad Keshti Dar³, Javad Mohammad Khani⁴

1. PhD student in Sports Management, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran. 2. Assistant Professor, Department of Physical Education and Sport Sciences, Birjand Branch, Islamic Azad University, Birjand, Iran 3. Professor of Sports Management, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. 4. Assistant Professor, Department of Physical Education and Sport Sciences, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran.

(Received:2024/9/2; Accepted:2025/2/9)

Abstract

This study aimed to identify the contextual factors influencing the social responsibilities of Iran's sports and youth departments, employing a mixed-methods approach. The qualitative phase involved 15 purposively selected experts, including general managers, deputy directors, mid-to-high-level organizational employees, and specialists in social responsibility with relevant publications, who participated in semi-structured interviews. For the quantitative phase, 210 sports and youth department employees were selected based on observable criteria. Quantitative data analysis utilized Bartlett's test, Kaiser-Meyer-Olkin measure, Cronbach's alpha, and Friedman test through SPSS version 24. Data validity was established with an inter-subject agreement rate of 0.88 for qualitative analysis and Cronbach's alpha of 0.91 for quantitative measures. Results identified five key contextual factors affecting social responsibilities: media and organizational interactions, financial control, individual characteristics, hardware/software infrastructure, and administrative-social efficiency. Friedman test analysis revealed significant differences in the prioritization of these factors ($p < 0.05$), with financial control ranking highest and hardware/software infrastructure ranking lowest. The findings suggest that managers and staff should address these identified factors to enhance social responsibility implementation within sports and youth departments.

Keywords

Contextual factors, Social responsibility, Sports and youth departments.

پژوهش‌های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش

دوره ۱۷، شماره ۱، بهار ۱۴۰۴

ص ص: ۲۲۲ - ۲۲۱

شناسایی عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور

محمدیاسر یکه خان^۱، کاظم چراغ بیرجندی^{۲*}، محمد کشتی‌دار^۳، جواد محمد خانی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزش. واحد مشهد. دانشگاه آزاد اسلامی. مشهد. ایران. ۲. استادیار گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی. واحد بیرجند. دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران. ۳. استاد مدیریت ورزش، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. ۴. استادیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران.
(تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۶/۱۲، تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۱۱/۲۱)

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور انجام شده است. این پژوهش در چهارچوب رویکرد آمیخته انجام شد. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل: مدیران کل ادارات ورزش و جوانان کشور، معاونین اداره کل ورزش و جوانان کشور و کارکنان سطوح عالی و میانی سازمانی و خبرگان در حوزه مسئولیت اجتماعی دارای مقالات و تألیفات بودند. مشارکت کنندگان ۱۵ نفر بودند که به صورت نمونه‌گیری هدفمند برای مصاحبه نیمه ساختاریافته انتخاب شدند. در بخش کمی نیز با توجه به گویه‌های مشاهده‌پذیر تعداد ۲۱۰ نفر از کارکنان ادارات ورزش و جوانان به عنوان نمونه انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها در بخش کمی با آزمون‌های بارتلت و کیسر - می یو و اوکلین و فریدمن و به کمک نرم‌افزار spss نسخه ۲۴ انجام شد. اعتبار داده‌ها در بخش کیفی براساس درصد توافق درون موضوعی برابر با ۰/۸۸ مورد تأیید قرار گرفت و در بخش کمی با روش آلفای کرونباخ عدد ۰/۹۱ به دست آمد. نتایج نشان داد، عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان عبارت‌اند از، تعامل با رسانه و سایر سازمان‌ها، کنترل مالی، ویژگی‌های فردی، تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و کارایی اداری و اجتماعی. همچنین نتایج نشان داد، بین اولویت‌بندی عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور تفاوت معناداری وجود دارد، به طوری که در میان عوامل مختلف، عامل کنترل امور مالی بالاترین رتبه و تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری پایین‌ترین رتبه را دارا هستند. پیشنهاد می‌شود برای خلق مسئولیت اجتماعی مطلوب در ادارات ورزش و جوانان عوامل زمینه برای رسیدن به هدف از سویی مدیران و کارکنان فراهم گردد.

واژه‌های کلیدی

ادارات ورزش و جوانان، عوامل زمینه‌ای، مسئولیت اجتماعی.

مقدمه

ریشه‌های مسئولیت اجتماعی به قبل از جنگ جهانی دوم برمی‌گردد. در سال ۱۹۱۶، کلارک^۲ مقاله مشهور خود را در مجله اقتصاد سیاسی چاپ کرد. او بیان می‌دارد که انسان‌ها برای عواقب کارهایشان مسئول هستند، مسئولیت کسب‌وکارها نیز باید شامل نتایج فعالیت‌هایشان باشد (۶). مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها از دو بعد درونی و بیرونی قابل بررسی است. مسئولیت اجتماعی بیرونی شامل استراتژی‌های سازمان در قبال ذی‌نفعان بیرونی مانند جامعه، محیط‌زیست، مشتریان و تأمین کنندگان است. بعد داخلی مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها به نیازها و نگرانی‌های معنوی و اخلاقی کارکنان می‌پردازد (۷). بیش از حدود ۳۴ سال از معرفی مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها توسط کارول (۱۹۹۱) می‌گذرد. وی مسئولیت سازمان‌ها را به چهار بعد تقسیم نمود: مسئولیت اقتصادی، مسئولیت قانونی، مسئولیت اخلاقی و مسئولیت‌های داوطلبانه. این مدل و تعاریف تاکنون مشهورترین در این حوزه هستند. مفاهیمی مانند توسعه پایدار نیز برگرفته از دیدگاهی است که روی مسئولیت شرکت‌ها در ابعاد اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی تأکید دارد (۸). مسئولیت اجتماعی راهی است برای ارتقای گرایش اجتماعی برای اعتلای نظم اساسی جامعه و شامل وظایفی می‌شود که چارچوب قانونی و قراردادهای اجتماعی را در برمی‌گیرد (۴).

طبق تحقیق زیمرس^۳ و همکاران (۲۰۲۰) مسئولیت سازمان‌ها در قبال مردم و جامعه فراتر از ارائه خدمات و کالا است و سازمان‌ها باید این مسئولیت را احساس کنند؛ زیرا بخشی از مشکلات جامعه مربوط به مشکلات سازمان است، مسئولیت اجتماعی سازمان‌ها به منظور انجام وظیفه و فعالیت سازمان‌ها یا انجام وظیفه آنها در قبال ذی‌نفعان است. از سویی ورزش به عنوان یکی از حوزه‌های مهم در

طی چند دهه اخیر، فرهنگی تازه در نتیجه حصول آگاهی از به هم وابسته بودن‌ها، سازمان جامعه و محیط، به عرصه ظهور رسیده است. مردم به تدریج پی برده که اقدام‌های سازمان سود و زیان‌هایی برای جامعه در بردارد و لذا توجه و افری برای بهبود بخشیدن به نتیجه خالص تأثیر سازمان بر جامعه معطوف شده است. به عبارت دیگر، جامعه انتظار دارد، سود خالص بیشتری از سازمان‌ها دریافت دارد و این سودها عادلانه توزیع شوند (۱). هزینه‌های جامعه‌ای با مدیرانی که نسبت به آن احساس مسئولیت نمی‌کنند بسیار بالاست. سازمان‌ها و شرکت‌ها اگر به اهداف اجتماعی خود حرمت نهند، آلودگی محیط، فقر، بیماری، تبعیض و نابسامانی محیطشان را فرا می‌گیرد و اگر با اندکی دوراندیشی به قضیه ننگرند، این مشکلات در نهایت گریبان خودشان را خواهد گرفت. مدیران باید ناخدایان خردمند و دوراندیشی باشند که در افق‌های دوردست، حرکات و تلاطم امواج را در وسعت بی کران دریا از نظر دور ندارند (۲). از این‌رو، این شرایط موجب شده است تا مقوله مسئولیت اجتماعی برای سازمان‌ها مهمتر شود و چالشی جدید را برای طرفداران مسئولیت اجتماعی ایجاد کند (۳). مسئولیت اجتماعی چگونگی ارتباط سازمان با کارمندان و مشتریانی است که با آنها در ارتباط است و در بردارنده میزان تلاشی است که هر سازمان در حفاظت از محیط پیرامونی خود انجام می‌دهد (۴). گریفین و بارنی^۱ مسئولیت اجتماعی را چنین تعریف کردند: مسئولیت اجتماعی مجموعه وظایف و تعهداتی است که سازمان باید در جهت حفظ و کمک به جامعه‌ای انجام دهد که در آن فعالیت می‌کند (۵).

^۲. Kelarce

^۳. Zeimers

^۱. Griffin and Barney

همچنین طبق مطالعه قربانی زاده و همکاران (۱۴۰۱) از بین پیامدهای مسئولیت اجتماعی در سطح فردی، به ترتیب، متغیرهای تناسب فرد با سازمان نوع‌دوستی، و رفتار مشتری مدارانه دارای اندازه اثر بالا هستند. از بین پیامدهای مسئولیت اجتماعی در سطح سازمان نیز، به ترتیب، متغیرهای هویت سازمانی، فرهنگ، اعتماد سازمانی، بالندگی سازمانی، مزیت رقابتی، ارزش برند، عملکرد مالی، و تصویر برند دارای اندازه اثر بالا هستند (۲). مطابق با مطالعه اجاق و آقایی (۱۴۰۱) چهار بعد آگاهی‌بخشی، رفتار اخلاقی، همیاری اجتماعی و خدمات‌رسانی از مهمترین پیامدهای مسئولیت اجتماعی هستند (۱۵) و در پژوهش‌های خارجی، مطابق مطالعه، بارلاس و همکاران (۲۰۲۳) شرکت‌های موفق شرکت‌هایی هستند که نه تنها به فکر افزایش فروش و سودآوری خود هستند، بلکه به فکر افزایش و تأکید بر تأثیر اجتماعی و بازگرداندن ارزش خود به جامعه هستند (۱۶). همچنین ماداشانی و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهش خود با عنوان، مصرف ورزش مسئولانه اجتماعی از طریق حکمرانی خوب: مطالعه موردی فدراسیون‌های ورزشی در سریلانکا، دریافتند که مضمون‌های زیادی در حکمرانی خوب از طریق مسئولیت اجتماعی دخیل هستند که مهمترین آنان عبارتند از، روند انتخابات فدراسیون‌های ورزشی کشور، نمایندگی از ذی‌نفعان کلیدی برای رأی دادن و برابری جنسیتی، سیاست توزیع مجدد، سیاست مسئولیت زیست‌محیطی و سیاست مسئولیت اجتماعی و تشکیل کمیته حسابرسی داخلی (۸). البته این موارد تنها تحقیقات صورت گرفته در حوزه مسئولیت اجتماعی در سازمان‌های نیستند، بلکه تحقیقات، اسماعیل و همکاران (۱۴۰۲) (۳)، آقایی و همکاران (۱۴۰۱) (۱۵)، قربانی زاده (۱۴۰۱) (۲)، گودرزی و حسینی (۱۴۰۰) (۱)، گودرزی و شجاعی (۱۴۰۰) (۱۷)، خلیفه سلطانی و همکاران

خصوص مسئولیت اجتماعی مشخص است (۹). پین‌تر^۴ و همکاران (۲۰۲۱) مشخص نمودند که ورزش یکی از حوزه‌های مهم و اساسی در جهت بهبود مسئولیت اجتماعی است (۱۰). یولاه^۵ و همکاران (۲۰۲۱) نیز مشخص نمودند که ورزش و مسئولیت اجتماعی ارتباطات نزدیکی را دارا هستند (۱۱). مسئولیت اجتماعی با برخی از انواع ورزش شامل ورزش حرفه‌ای و قهرمانی و ورزش همگانی ارتباطات نزدیکی دارد. مسئولیت‌های اجتماعی ورزشی به‌طور منظم همکاری‌های گروهی و در نتیجه آن کمک به ارتباطات اجتماعی را درگیر می‌کند. مسئولیت اجتماعی ورزشی می‌تواند به‌سمت پذیرش و جذب فرهنگ بهتر هدایت شود (۱۲). ورزش به‌دلیل موقعیت برجسته‌ای که در جامعه دارد می‌تواند به‌صورت منحصر به فردتری از مقوله مسئولیت اجتماعی بهره‌مند شود، چرا که ورزش این قدرت را دارد تا مخاطبان بسیاری را با هم همدل کند و فعالیت‌های عام‌المنفعه را توسعه دهد. به همین جهت، اکثر سازمان‌های ورزشی، تیم‌های ورزشی، لیگ‌های ورزشی و ورزش‌کاران برنامه‌هایی را در زمینه مسئولیت اجتماعی هر ساله به تصویب می‌رسانند (۱۳).

تحقیقات در زوایای مختلف پیرامون مسئولیت اجتماعی در ورزش و سازمان‌های ورزشی توسط محققین داخلی و خارجی صورت گرفته است که برخی از این موارد در ادامه اشاره می‌شود. پژوهش زرگر و رین (۱۴۰۱) با عنوان، طراحی و تدوین منشور مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی جمهوری اسلامی ایران، نشان داد که ۳۰ کد مفهومی، ۸ مقوله (کد محوری) اقتصادی، قانونی، داوطلبانه، اخلاقی، زیست‌محیطی، آموزشی، سلامت فردی و اجتماعی و مدیریت مصرف انرژی از مؤلفه‌های مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی هستند (۱۴).

^۴. Painter

^۵. Ullah

رساندن مسئولیت‌های اجتماعی سازمانی را دو چندان نماید. از این رو این تحقیق به دنبال پاسخ به این سؤال است عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

هدف از این مطالعه شناسایی عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور بود این پژوهش در چهارچوب رویکرد آمیخته انجام شده است. برای جمع آوری داده‌ها در بخش کیفی از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با تأکید بر رویکردی اکتشافی و برای تجزیه و تحلیل متن مصاحبه‌ها از روش تحلیل تم که در پژوهش‌های کیفی کاربرد گسترده‌ای دارد؛ استفاده شد. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل: مدیران کل ادارات ورزش و جوانان کشور، معاونین اداره کل ورزش و جوانان کشور که سابقه اجرایی در سطح ستادی حداقل ۱۵ سال را دارا بودند و کارکنان سطوح عالی و میانی سازمانی و خبرگان حوزه مسئولیت اجتماعی که دارای مقالات و تألیفات در حوزه مسئولیت اجتماعی در نشریات معتبر داخلی و خارجی داشتند؛ بودند. مشارکت کنندگان شامل ۱۵ نفر از افراد خبره بود که به صورت نمونه‌گیری هدفمند برای مصاحبه نیمه ساختاریافته انتخاب شدند. اشباع نظری در این پژوهش با انجام ۱۵ مصاحبه به دست آمد. مصاحبه‌ها به صورت حضوری و غیر حضوری از طریق شبکه‌های مجازی و تماس صورتی و تصویری صورت گرفت. مدت زمان مصاحبه‌ها بین نیم تا ۱ ساعت بود و ۹۰ درصد مصاحبه‌ها در زمان قبل از ظهر و در بین ساعات ۹ تا ۱۲ صورت گرفت. در بخش کمی نیز با توجه به گویه‌های مشاهده پذیر تعداد ۲۱۰ نفر از کارکنان ادارات ورزش و جوانان به

(۲۰۲۱) (۱۸)، لی و همکاران (۲۰۲۲) (۱۹)، زرگر و رین (۲۰۲۲) (۲۰) هر کدام جنبه‌ای از مسئولیت اجتماعی در ارتباط با سایر متغیرهای مهم سازمانی مورد بررسی قرار دادند و مرور این تحقیقات نشان داد که خلأ بزرگی در وجود یک مدل کلی از مسئولیت اجتماعی در ادارات ورزش و جوانان وجود دارد که این پژوهش با توجه به ذکر این نکته مهم صورت گرفته است.

سازمان‌های ورزشی به طیف وسیعی از مردم در ارتباط هستند و عملکرد آنان تحت تأثیر بازخوردهای عموم نیز قرار می‌گیرد. مسئولیت‌های اجتماعی این نهادها در جامعه اهمیت آن را دو چندان می‌کند و سازمان‌های ورزشی رسالت خود را اشاعه ورزش در تمامی سطوح جامعه و ایجاد جامعه‌ای سالم و اخلاق‌مدار می‌داند که می‌توانند با مشارکت یکدیگر به موفقیت و رشد جامعه کمک کند. از سویی عوامل زمینه‌ای مهم در این خصوص به شدت احساس می‌شود تا به وسیله آن تمامی کارکنان بدون هیچ دغدغه‌ای در مسیر مسئولیت اجتماعی قرار گیرند. شکل‌گیری هر پدیده‌ای در سازمان‌های ورزشی نیازمند به یکسری عوامل مهم و زمینه‌ای دارد که بتوان با خیال راحت به اهداف تعیین شده در برنامه‌های مورد نظر پدیده مدنظر رسید. مسئولیت اجتماعی به شدت نیازمند به عوامل انسانی، که فراتر از نقش سازمانی خود در سازمان هستند، دارد. کارکنانی که رفتارهای شهروندی را در سطحی بالاتر از سازمان به انجام می‌رسانند و برای رسیدن به اهداف سازمانی تمامی تلاش خود را انجام می‌دهند. از سویی، عوامل اداری و مدیریتی در سازمان‌های ورزشی نیز بایستی همسو و همگام با کارکنان بوده و تمامی تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری لازم برای رسیدن به هدف را در اختیار آنان قرار دهند. بی شک تعامل درون سازمانی و رفع ریشه‌های اختلاف درون سازمانی و تبیض‌های موجود می‌تواند ضرورت به عمل

عنوان نمونه انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها در بخش کمی با آزمون‌های بارتلت و کیسیر - می‌یر و اوکلین و فریدمن و به کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد. اعتبار داده‌ها در بخش کیفی براساس درصد توافق درون موضوعی برابر با ۰/۸۸ مورد تأیید قرار گرفت. و در بخش کمی با روش آلفای کرونباخ عدد ۰/۹۱ به دست آمد.

جدول ۱. توصیف دموگرافیک مصاحبه‌ها

ردیف	جنسیت	سن	تحصیلات	سابقه	عنوان شغلی
۱	مرد	۳۸	کارشناسی‌ارشد	۱۲	رئیس اداره
۲	مرد	۵۲	دکتری	۱۹	هیئت‌علمی
۳	زن	۳۹	کارشناسی‌ارشد	۷	هیئت‌علمی
۴	مرد	۴۰	دکتری	۱۴	رئیس اداره
۵	زن	۴۷	کارشناسی‌ارشد	۲۰	رئیس اداره
۶	زن	۳۲	دکتری	۶	هیئت‌علمی
۷	مرد	۳۵	دکتری	۹	هیئت‌علمی
۸	مرد	۵۰	دکتری	۲۲	رئیس اداره
۹	مرد	۴۸	کارشناسی‌ارشد	۲۱	رئیس اداره
۱۰	مرد	۳۰	دکتری	۸	هیئت‌علمی
۱۱	زن	۳۳	دکتری	۹	هیئت‌علمی
۱۲	مرد	۴۷	دکتری	۱۸	هیئت‌علمی
۱۳	مرد	۵۳	کارشناسی‌ارشد	۲۴	رئیس اداره
۱۴	زن	۴۶	دکتری	۱۹	هیئت‌علمی
۱۵	زن	۳۷	دکتری	۸	هیئت‌علمی

یافته‌ها

متن مصاحبه‌های انجام شده چندین بار بررسی شد و پس از تعیین تم اصلی و استفاده از آن، تم‌ها، عبارات و ایده‌هایی که بیانگر روابط بین دسته‌ها بود در نظر گرفته شد. به این ترتیب روابط بین مقوله‌های اصلی و الگوی پاسخ مؤثر شکل گرفت و نتایج کدگذاری به دست آمده از مصاحبه‌ها با توجه به هر یک از سؤال به شرح زیر حاصل شد:

در مرحله اول پژوهش از روش تحلیل موضوعی برای تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌ها استفاده شده است. بر این اساس، ابتدا از طریق کدگذاری باز، مفاهیم به دست آمده در قالب زیرمجموعه‌ها و در مرحله تم فرعی محوری، زیرمجموعه‌ها حول دسته‌های اصلی طبقه‌بندی شدند. در طی فرآیند کدگذاری گزینشی و فرآیند یکپارچه‌سازی برای یکسان‌سازی و اصلاح نظریه،

جدول ۲. عوامل زمینه‌ای شناسایی شده بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور

ردیف	کدگذاری گزینشی	منبع	تم فرعی	تم اصلی
۱	تخصیص کمک‌های مالی به هیئت‌های ورزشی	P13.P5	کنترل امور مالی	عوامل زمینه‌ای
۲	سرانه هزینه‌ها	P5-P8-P10		
۳	مسائل مالی	P15		
۴	کاهش شکست کسب‌وکار	P6-P9-P13		

عوامل زمینه‌ای	تعامل با رسانه و سایر سازمان ها	P14	افزایش رفاه کارمندان	۵
		P7-P10	رسانه‌های ورزشی به‌ویژه رسانه‌های نو و مجازی در ورزش	۶
		P5	توجه به هیئت‌ها و مجموعه‌های کوچک‌تر ورزشی	۷
		P8	تعامل متقابل با فدراسیون و شهرداری‌ها	۸
	ویژگی‌های فردی	P11-P14	شبکه‌سازی در سازمان	۹
		P4-P7	وجدان کاری	۱۰
		P1-P5-P14	دوستدار محیط‌زیست	۱۱
	تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری	P2-P5	تعهد و مسئولیت‌پذیری	۱۲
		P4-P9	جوهره و شخصیت فرد (کارمند)	۱۳
		P14-P6	روحیه خلاق و نوآور	۱۴
		P15	امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری	۱۵
		P1-P4-P5-P8-P10	نیروی انسانی تحصیل کرده و کارآمد	۱۶
		P5-P8-P9	مجموعه‌های مختلف و گوناگون تحت نظارت وزارت ورزش و جوانان	۱۷
		P11-P15	عوامل اداری	۱۸
کارایی اداری و اجتماعی	P1-P2	اثربخشی کنترل داخلی	۱۹	
	P5	جلسات هم‌اندیشی در سازمان	۲۰	
	P3	شفافیت اداری	۲۱	

جدول ۳. نتایج آزمون فرض نرمال بودن متغیرهای تحقیق

متغیر	تعداد	میانگین	کالموگروف-اسمیرنوف	سطح معناداری
کنترل امور مالی				۰/۰۰۴
تعامل با رسانه و سایر سازمان‌ها				۰/۰۰۱
ویژگی‌های فردی				۰/۰۰۱
تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری				۰/۰۳۴
کارایی اداری و اجتماعی				۰/۰۰۳

با توجه به داده‌های جدول ۳، چون سطح معناداری کلیه متغیرهای به کار گرفته شده در تحقیق پایین‌تر از سطح $\alpha=0/05$ است. لذا توزیع داده‌های متغیرهای فوق نرمال نبوده و برای بررسی فرضیه‌های آماری از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده می‌گردد.

جدول ۴. نتایج آزمون بارتلت و کیسر-می‌یر و اوکلین

مقدار	پیش‌فرض
۰/۷۱۵	مقدار کیسر-می‌یر و اوکلین (کفایت حجم نمونه)
۶۱۷/۶۶۶	مقدار مجذور کای
۲۱۰	درجه آزادی
۰/۰۰۰۱	سطح معناداری

۰/۶۵	روحیه خلاق و نوآور	۱۴
۰/۷۳	امکانات نرم افزاری و سخت‌افزاری	۱۵
۰/۸۲	نیروی انسانی تحصیل کرده و کارآمد	۱۶
۰/۷۲	عوامل اداری	۱۷
۰/۶۴	اثربخشی کنترل داخلی	۱۸
۰/۷۱	جلسات هم‌اندیشی در سازمان	۱۹
۰/۸۰	شفافیت اداری	۲۰

جدول ۶. اولویت عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور

رتبه	ابعاد	میانگین رتبه
۱	کنترل امور مالی	۳/۷۲
۲	تعامل با رسانه و سایر سازمان‌ها	۳/۲۶
۳	ویژگی‌های فردی	۲/۶۸
۴	تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری	۲/۶۲
۵	کارایی اداری و اجتماعی	۲/۷۳

همان‌طور که از جدول ۶، استنباط می‌گردد، سطح معناداری کوچک‌تر از (۰/۰۵) است؛ نتیجه می‌گیریم بین اولویت بندی عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که در میان عوامل کنترل امور مالی بالاترین رتبه و تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری پایین‌ترین رتبه را دارا می‌باشند.

جدول ۷. نتایج آزمون فریدمن برای تعیین تفاوت عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور

۲۱۰	تعداد
۳۵/۰۴۱	مقدار مجذور کای χ^2
۴	درجه آزادی
۰/۰۰۱	سطح معناداری

همان‌گونه که از جدول ۷ استنباط می‌گردد با توجه به مقدار χ^2 و $p < ۰/۰۵$ می‌توان نتیجه گرفت که بین میانگین عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور تفاوت آماری معناداری وجود دارد.

نتایج جدول ۴، نشان می‌دهد که تمامی پیش فرض‌های مورد نیاز و مربوط به استفاده از روش تحلیل عاملی رعایت شده است. آزمون کیسِر - می‌یر و اوکلین شاخصی برای کفایت نمونه است. بر اساس آزمون مذکور می‌توان میزان تعلق متغیرها به یکدیگر (علیت عاملی) و در نتیجه مناسب بودن آنها را برای تحلیل عاملی تشخیص داد و همچنین مناسب بودن هر متغیر را به تنهایی مشخص کرد. با توجه به اینکه مقدار آن برابر با ۰/۷۱۵ است، لذا قضاوت در مورد آن در حد عالی گزارش می‌شود. در آزمون کرویت بارتلت، فرض همبستگی بین سؤالات مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به مقدار مجذور کای و سطح معناداری ($P < ۰/۰۱$) و ۶۱۷,۶۶۶ $X^2 =$ نتیجه گرفته می‌شود که بین سؤالات همبستگی وجود دارد. از این رو ادامه و استفاده از سایر مراحل تحلیل عاملی جایز است.

جدول ۵. نتایج بررسی سهم واریانس هر یک عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور

ردیف	گویه‌ها	بار عاملی
۱	تخصیص کمک‌های مالی به هیئت‌های ورزشی	۰/۷۵
۲	سرانه هزینه‌ها	۰/۶۵
۳	مسائل مالی	۰/۷۸
۴	کاهش شکست کسب‌وکار	۰/۶۷
۵	افزایش رفاه کارمندان	۰/۷۲
۶	رسانه‌های ورزشی به‌ویژه رسانه‌های نو و مجازی در ورزش	۰/۷۲
۷	توجه به هیئت‌ها و مجموعه‌های کوچک‌تر ورزشی	۰/۵۲
۸	تعامل متقابل با فدراسیون و شهرداری‌ها	۰/۶۳
۹	شبکه‌سازی در سازمان	۰/۷۷
۱۰	وجدان کاری	۰/۷۲
۱۱	دوستدار محیط‌زیست	۰/۶۵
۱۲	تعهد و مسئولیت‌پذیری	۰/۷۱
۱۳	جوهره و شخصیت فرد (کارمند)	۰/۷۹

بحث و نتیجه‌گیری

تعامل با رسانه در مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی نقش بسیار مهمی دارد. اجاق و آقایی (۱۴۰۱) نشان دادند که سازمان‌های ورزشی در ایران در زمان شیوع کرونا و ویروس از مقوله مسئولیت اجتماعی غافل نبوده بلکه تسلط بر شبکه‌های اجتماعی و استفاده بهینه از آن را ترویج نموده‌اند و تعامل با رسانه و همگام بودن با آن را یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های مسئولیت اجتماعی قید کردند (۱۵) در واقع بیان شده است، هویت فردی از طریق نقش رسانه‌های جمعی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رفتار تماشاگران لیگ برتر فوتبال کشور تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. همچنین باتوجه به قابلیت و ظرفیت رسانه‌های جمعی در برجسته‌سازی اطلاعات و پیام‌ها و به‌خصوص نمایش این مسابقات ورزشی، با میانجی‌گری هویت فردی می‌توانند شدت این تأثیر را بیشتر نمایند. رسانه‌ها به‌عنوان یک پل ارتباطی بین سازمان‌های ورزشی و جامعه می‌توانند به افزایش آگاهی عمومی از فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی این سازمان‌ها کمک کنند. رسانه‌ها می‌توانند به افزایش آگاهی عمومی از فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی کمک کنند. این امر می‌تواند باعث افزایش اعتماد عمومی به این سازمان‌ها و افزایش حمایت اجتماعی از فعالیت‌های آنها شود. تعامل مؤثر با رسانه‌ها می‌تواند به ارتقا تصویر سازمانی سازمان‌های ورزشی کمک کند. این امر می‌تواند به تأثیر مثبت بر روابط عمومی و بازاریابی این سازمان‌ها منجر شود. رسانه‌ها می‌توانند به انتقال ارزش‌ها و ایده‌های مرتبط با مسئولیت اجتماعی به جامعه کمک کنند. این امر می‌تواند باعث افزایش آگاهی عمومی از مسائل اجتماعی و محیط زیستی و تأثیرات فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی شود.

تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری سازمان‌ها در مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی نقش مهمی دارند.

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل زمینه‌ای مؤثر بر مسئولیت‌های اجتماعی ادارات کل ورزش و جوانان کشور انجام شده است. ابعاد زمینه‌ای مستخرج از این پژوهش عبارتند از: کنترل امور مالی، تعامل با رسانه و سایر سازمان‌ها، ویژگی‌های فردی، تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و کارایی اداری و اجتماعی. نتایج تحقیقات، اسماعیلی و همکاران (۱۴۰۲)، قربانی و همکاران (۱۴۰۲)، زرگر و رین (۱۴۰۱)، بارلاس و همکاران (۲۰۲۳) با تحقیق حاضر همخوانی دارد (۲۰، ۱۶، ۳، ۲).

کنترل امور مالی به‌عنوان یک ابزار مالی مهم در مسئولیت اجتماعی ادارات ورزش و جوانان اهمیت دارد. کنترل مالی در مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی نقش بسیار مهمی دارد. این کنترل مالی به‌عنوان یک ابزار مدیریتی می‌تواند به بهبود عملکرد مالی و اجتماعی سازمان‌های ورزشی کمک کند. کنترل مالی به سازمان‌های ورزشی کمک می‌کند تا منابع مالی خود را به‌طور مؤثر و بهینه تخصیص دهند. این امر به این کمک می‌کند که منابع مالی به‌نحوی تخصیص یابند که بتوانند به بهبود شرایط اجتماعی و محیط زیستی کمک کنند. کنترل مالی امکان ارزیابی دقیق عملکرد مالی سازمان‌های ورزشی را فراهم می‌کند. این ارزیابی می‌تواند به مدیران و صاحبان سازمان‌های ورزشی کمک کند تا بفهمند که چگونه منابع مالی برای مسئولیت‌های اجتماعی مورد استفاده قرار گرفته‌اند و چه اثراتی داشته‌اند. اسماعیلی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی شفافیت‌های مالی در سازمان و کنترل فرایندهای مالی را از مهم‌ترین عوامل در مسئولیت اجتماعی گزارش کردند که با این نتایج همخوانی دارد (۳).

خارجی سازمان‌های ورزشی می‌شود. این امر می‌تواند به بهبود کیفیت خدمات، ارتقا رضایتمندی مشتریان و افزایش بهره‌وری و کارایی سازمانی منجر شود. کارایی اداری و اجتماعی می‌تواند به ایجاد فرصت‌های آموزشی و ارتقا مهارت‌ها و دانش کارکنان و اعضای سازمان‌های ورزشی کمک کند. این امر می‌تواند به بهبود عملکرد و افزایش توانمندی‌های افراد منجر شود. همچنین به کاهش مصرف انرژی و منابع، مدیریت پسماندها و اثرات منفی بر محیط‌زیست کمک کند. این امر می‌تواند به حفظ محیط‌زیست و منابع طبیعی و ارتقا مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی منجر شود. همچنین بیان شده است که عوامل اجتماعی از مهم‌ترین مکانیزم‌ها در جهت توسعه مسئولیت اجتماعی هستند (۲۲،۲۱) که نیاز به توجه بیشتری از سوی مدیران ارشد را می‌طلبد.

تقدیر و تشکر

از تمامی مدیران ادارات ورزش و جوانان، محققین و کسانی که از اطلاعات خود در فرایند مصاحبه دریغ نفرمودند و همچنین کمک شایان توجهی به پژوهشگران این تحقیق کردند و از تمامی کسانی که در اجرای پژوهش مشارکت داشته‌اند کمال تشکر را ابراز می‌داریم

نتایج پژوهش بارلاس و همکاران (۲۰۲۳)، نشان دادند تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری می‌توانند به بهبود عملکرد و کارایی سازمان‌های ورزشی در حوزه‌های مختلف کمک کنند و در نتیجه به ارتقا مسئولیت اجتماعی آنها منجر شوند (۱۶). تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مدرن و به‌روز می‌توانند به بهبود عملکرد و کارایی سازمان‌های ورزشی کمک کنند. این امر می‌تواند منجر به بهبود ارتباطات داخلی و خارجی، مدیریت بهتر منابع و فرآیندها، و افزایش بهره‌وری و کیفیت خدمات شود. تجهیزات مدرن می‌توانند به ایجاد فرصت‌های آموزشی برای کارکنان و اعضای سازمان‌های ورزشی کمک کنند. این امر می‌تواند به ارتقا مهارت‌ها، دانش و توانمندی‌های افراد و بهبود عملکرد کاری آنها منجر شود و با کاهش مصرف انرژی و منابع مواد اولیه منجر به کاهش اثرات منفی بر محیط‌زیست و حفظ منابع طبیعی می‌شوند.

کارایی اداری و اجتماعی در مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی اهمیت بسیار زیادی دارد. این دو عامل می‌توانند بهبود عملکرد و ارتقا مسئولیت اجتماعی سازمان‌های ورزشی کمک کنند. کارایی اداری منجر به بهبود مدیریت منابع، فرآیندها و ارتباطات داخلی و

References

1. Godarzi M, Hossini shekarabi H.[Designing the social responsibility development model of the General Department of Physical Education of Payam Noor University]. *Applied research in sports management*. 2021, 4(36): 91-106. (In Persian)
2. Gorbani zadeh V, Zamani N, Seyed naghavi M, Vaezi R.[Meta-analysis of the consequences of social responsibility in Iranian organizations]. *Public management research*, 2022,15(57): 31-58. (In Persian)
3. Esmaili S, Bagheri M, Daneshfar K.[Designing a corporate social responsibility model with an organizational transparency approach]. *Scientific Quarterly Journal of Supervision and Inspection*.2023,63(6):33-64. (In Persian)
4. Singh K, Girdhar T. TATA Steel India: Corporate Social Responsibility Case Study Project. *A Casebook of Strategic Corporate Social Responsibility: Towards Business Sustainability*. 2022:85-103.
5. Fonseca I. Modelos de responsabilidad social corporativa en el sector deporte: una revisión sistemática. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*. 2022(43):1106-15.

6. Masoud N. How to win the battle of ideas in corporate social responsibility: the International Pyramid Model of CSR. *International journal of corporate social responsibility*. 2017 Dec;2:1-22.
7. Mariani MM, Al-Sultan K, De Massis A. Corporate social responsibility in family firms: A systematic literature review. *Journal of Small Business Management*. 2023 May 4;61(3):1192-246.
8. Madhushani AA, Perara BL. Socially Responsible Sports Consumption Through Good Governance: A Case Study of Sports Federations in Sri Lanka. In *Dealing with Socially Responsible Consumers: Studies in Marketing 2023 Jan 1* (pp. 357-387). Singapore: Springer Nature Singapore.
9. Zeimers G, Lefebvre A, Winand M, Anagnostopoulos C, Zintz T, Willem A. Organisational factors for corporate social responsibility implementation in sport federations: a qualitative comparative analysis. *European Sport Management Quarterly*. 2021 Mar 15;21(2):173-93.
10. Painter DL, Sahn B, Schattschneider P. Framing sports' corporate social responsibility: US women's vs men's soccer leagues. *Corporate Communications: An International Journal*. 2022 Jan 11;27(1):1-4.
11. Ullah F, Wu Y, Mehmood K, Jabeen F, Iftikhar Y, Acevedo-Duque Á, Kwan HK. Impact of spectators' perceptions of corporate social responsibility on regional attachment in sports: Three-wave indirect effects of spectators' pride and team identification. *Sustainability*. 2021 Jan 10;13(2):597.
12. Liu D, Schwarz EC. Assessing the community beliefs about the corporate social responsibility practices of professional football clubs in China. *Soccer & Society*. 2020 Jul 3;21(5):584-601.
13. Smith DK, Casper J. Making an impact: An initial review of US sport league corporate social responsibility responses during COVID-19. *International Journal of Sport Communication*. 2020 Aug 27;13(3):335-43.
14. Zargar T, Rin A. [Designing and compiling the charter of social responsibility of sports organizations of the Islamic Republic of Iran]. *Journal of sports management*. 2022,4(14): 361-377. (In Persian)
15. Aghaii N, Ojagh S.A. [Playing the role of social responsibility of sports organizations in Iran through social networks in the era of Covid-19]. 2022, 10(28), 191-220. (In Persian)
16. Barlas A, Valakosta A, Katsionis C, Oikonomou A, Brinia V. The Effect of Corporate Social Responsibility on Customer Trust and Loyalty. *Sustainability*. 2023 Jan 5;15(2):1036.
17. Godarzi M, Shojaii A. [Presenting the development model of social responsibility of elite female athletes on Instagram]. *Scientific-research journal of organizational behavior management studies in sports*. 2021, 29: 67-86. (In Persian)
18. Khalifesoltani M, Godarzi M, Dehghanghafarokhi M, Alidosteghfarakhi A. [Presenting the social responsibility model of sports celebrities]. *Organizational behavior management studies in sports*. 2021, 8(29): 29-48. (In Persian)
19. Li T, Hao L, Kubiczek J, Pietrzyk A. Corporate social responsibility of sports club in the era of coronavirus pandemic. *ZagłęRbie Sosnowiec case study. Economic research-Ekonomska istraživanja*. 2022;35(1):2073-92.
20. Zargar T, Rin A. [The model of green social responsibility in sports organizations]. *Scientific quarterly of applied research in sports management*. 2022,2(42):78-94. (In Persian)
21. Mataji nemor A, Ahnchiyan M, Karami M, Salehi A. [Orientation to the future: the link between the development of human resources and the social responsibility of the

- organization]. Two scientific quarterly journals of sustainable human resource management. 2023,5(8): 31-54. (In Persian)
22. Ebrahim AH, Buheji M. A pursuit for a 'holistic social responsibility strategic framework'addressing COVID-19 pandemic needs. American Journal of Economics. 2020;10(5):293-304.